

TURVALLISUUSSUUNNITELMA
Sukeltajaliitto ry

Hyväksytty hallitus 15.10.2011

SISÄLTÖ

1 TURVALLISUUSSUUNNITELMA.....	2
2 Sukeltajaliitto	4
2.1 Laitesukellus- ja turvallisuusvaliokunta.....	6
2.2 Nuorisovaliokunta.....	6
2.3 Uppopallovaliokunta.....	8
2.4 Räpyläuintivaliokunta	8
2.5 Vapaasukellusvaliokunta	9
2.6 Sukelluskalastusvaliokunta	10
3 Sukellusturvallisuus	11
4 SUKELTAJALIITON TOIMINNAN VAARATEKIJÄT, NIIDEN VAIKUTUKSET JA TOIMENPITEET ONNETTOMUUKSISSA	11
4.1 Sukeltajaliiton toimisto	11
4.2 Liiton tapahtumat	12
4.3 Koulutustoiminta.....	12
4.3.1 Koulutustoiminnan kuvaus	12
4.3.2 Koulutustoiminnan riskitekijät.....	13
4.3.3 Koulutustoiminnan riskitekijöiden minimointi.....	13
4.4. Kilpailutoiminta	14
4.4.1. Kilpailutoiminnan kuvaus	14
4.4.2. Kilpailutoiminnan riskitekijät	14
4.4.3. Kilpailutoiminnan riskitekijöiden minimointi	14
5 SUKELLUSSEUROJEN TURVALLISUUSSUUNNITELMAT.....	15
5.1 Suunnitteluprosessi	15
5.2 Sukellusseurojen nykytilan- ja riskienarviointi.....	17
5.2.1 Seurojen kalusto	20
6 Liitteet	21

1 TURVALLISUUSSUUNNITELMA

Sukeltajaliiton turvallisuussuunnitelman tarkoituksena on edistää osaltaan sukeltamisen ja siihen liittyvien tapahtumien turvallisuutta sekä ennaltaehkäistä onnettomuuksien syntymistä Sukeltajaliiton järjestämissä sukellustapahtumissa sekä muussa toiminnassa. Turvallisuussuunnitelma kuuluu osana Sukeltajaliiton tavoitteeseen turvallisemmasta harrastustoiminnasta valtakunnassa.

Turvallisuussuunnitelma perustuu valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (787/2003), jonka mukaan laatimisvelvoite koskee muun muassa:

- Kokoonmistiloja, joissa on runsaasti yleisöä tai asiakkaita.
- Kohteita, joissa työntekijöiden tai samanaikaisesti paikalla olevien muiden ihmisten määrä on yleensä vähintään 30.
- Tapahtumaa, jossa onnettomuuden voidaan arvioida aiheuttavan vakavia vahinkoja.

Kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain (75/2004 § 3) mukaan muun palvelun tarjoajan on tilanteen vaatiman huolellisuuden edellyttämällä tavalla varmistettava, että kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa palvelujen käyttäjien tai sen vaikutuspiirissä olevien henkilöiden terveydelle tai omaisuudelle. Laki ei kuitenkaan koske yleishyödyllistä yhdistystä siltä osin kuin se tarjoaa palveluksia jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa.

Sukeltajaliiton toiminta voidaan katsoa kuuluvaksi pelastusasetuksen tarkoittamaksi toiminnaksi, jossa onnettomuuden voidaan arvioida aiheuttavan vakavia vahinkoja. Sukeltajaliiton tapahtumissa on usein paikalla yli 30 henkilöä. Sukeltajaliiton toiminta ei ole elinkeinotoimintaa ja se kohdistuu Liiton jäseniin, joten se ei kuulu kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelujen turvallisuudesta määrittelevän lain vaikutuksen piiriin. Toimintansa laadun varmistamiseksi Sukeltajaliitto kuitenkin soveltaa vapaaehtoisesti laissa määritellyjä toimintatapoja ja ohjeita.

Turvallisuussuunnitelma on laadittu turvallisuusvaliokunnan koordinoimana ja sen toteuttamiseen ovat osallistuneet Liiton valiokunnat, palkattu henkilöstö, sekä Liiton hallitus.

Turvallisuussuunnitelman ja sen muutokset hyväksyy Sukeltajaliiton hallitus. Suunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vuosittain. Turvallisuussuunnitelman päivitykset merkitään turvallisuussuunnitelmaan.

Hyväksytty turvallisuussuunnitelma on saatavissa Sukeltajaliiton internet-sivuilta.

2 SUKELTAJALIITTO

Sukeltajaliitto ry on suomalaisten sukellusseurojen kattojärjestö. Suomessa Sukeltajaliittoon kuuluvia sukellusseuroja on noin 200 ja niissä on noin 12 000 jäsentä. Sukeltajaliiton tehtävänä

- on kouluttaa sukelluskouluttajia ja ohjaajia seuroihin,
- tuottaa opetusmateriaalia,
- järjestää erilaisia sukellustapahtumia ja -kilpailuja,
- julkaista jäsenlehteä
- toimia sukelluksen edunvalvojana Suomessa ja edustajana maailmalla
- tarjota sukelluksen asiantuntijoita yhteiskunnan sekä median käyttöön

Sukeltajaliitto ry on perustettu vuonna 1956. Liiton toimisto sijaitsee Helsingin Länsi-Pasilassa. Liitto kuuluu Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n (SLU) organisaatioon. Sukeltajaliitto on jäsenenä SLU:n lisäksi Suomen Olympiakomiteassa, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitossa ja Nuori Suomi ry:ssä. Sukeltajaliiton muina sidosryhminä on muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristö-, sisäasianministeriö, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Suomen sukellus- ja ylipainelääketieteen yhdistys, Museovirasto, vakuutusyhtiöt ja urheiluopistot.

Sukeltajaliitto on täysivaltaisena jäsenenä kansallisten sukellusliittojen kattojärjestössä CMAS:ssa (Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques) ja Euroopassa toimivien harrastussukellusorganisaatioiden järjestössä EUF:ssä (European Underwater Federation). Tämän lisäksi Sukeltajaliitto tekee yhteistyötä pohjoismaisten liittojen kanssa ja seuraa alan kansainvälistä kehitystä osallistumalla kansainvälisiin tapahtumiin. Muita kansainvälisiä sidosryhmiä ovat mm. National Association of Underwater Instructors (NAUI), Divers Alert Network (DAN) sekä Association Internationale pour le Développement de l'Apnée (AIDA).

Sukeltajaliitolla on kaksi vuosikokousta keväisin ja syksyisin. Vuosikokouksessa jäsen-seurat päättävät muun muassa Sukeltajaliiton toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta sekä jäsenmaksuista. Syyskokouksessa jäsenseurat valitsevat keskuudestaan jäseniä hallitukseen, jonka kokoonpano on puheenjohtaja ja kuudesta kahdeksaan jäsentä. Jä-

senten toimikausi on 2 vuotta ja joka vuosi osa on erovuorossa. Hallitus edustaa jäsenistöä ja vastaa Sukeltajaliiton taloudesta ja toiminnasta.

Sukeltajaliiton hallitus nimeää valiokunnat. Valiokunnat ovat sukelluksen eri alojen asiantuntijoita. Valiokunnat suunnittelevat ja kehittävät oman alansa toimintaa sekä vastaavat käytännön toteutuksesta Sukeltajaliiton strategisten tavoitteiden, vuotuisen toimintasuunnitelman ja talousarvion mukaan.

Sukeltajaliiton hallituksen jäsenet ja heidän vastuualueensa toimikautena 2011:

Puheenjohtaja

- Matti Anttila (talous, strategia, kansainväliset asiat, koulutusmateriaali)

Hallituksen jäsenet

- Marko Kauppinen (1. varapuheenjohtaja, koulutusmateriaali, vakuutus)
- Markku Leinonen (2. varapuheenjohtaja, koulutus)
- Patrick Lybeck (kilpailutoiminta, antidopingtyö)
- Aleksi Nieminen (strategia)
- Erno Olkkonen (koulutusmateriaali, turvallisuus)
- Lilli Pykäläinen-Liikka (nuorisotoiminta)
- Virpi Tuunainen (koulutus)

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@sukeltaja.fi

2.1 Laitesukellus- ja turvallisuusvaliokunta

Laitesukellus- ja turvallisuusvaliokunnan tehtävänä on kehittää ja valvoa laitesukelluskoulutusta ja sukellusturvallisuutta. Laitesukellus- ja turvallisuusvaliokunta vastaa myös sukeltajien ensiapukoulutuksesta, sekä sukeltajien kouluttamisesta Vapaaehtoisen pelastuspalvelun tarpeisiin. Sukellusturvallisuusasioissa valiokunta tekee yhteistyötä viranomaisten kanssa.

Valiokunta käyttää apunaan liittokouluttajia. Liittokouluttajat toimivat kouluttajina kouluttajakursseilla ja kehittävät omalta osaltaan sukelluskoulutusta ja turvallisuutta. Liittokouluttajat antavat koulutusapua sukellusseuroille ja edistävät seurojen välistä yhteistyötä niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.

Valiokunnan suurimpana toimintana on kouluttaminen. Kouluttajakurssien oppilaat ovat kokeneita sukeltajia, joten seurojen kursseihin verrattuna sukellustapahtumiin liittyvien riskien toteutuminen valiokunnan kursseilla ei ole yhtä todennäköistä. Valiokunnan järjestämät koulutukset ovat joko alueellisia tai valtakunnallisia. Tällöin koulutukseen osallistuvat ovat useasti toisilta paikkakunnilta, joten koulutuspaikan turvallisuusjärjestelyt eivät ole välttämättä kaikkien tiedossa.

2.2 Nuorisovaliokunta

Nuorisovaliokunta kehittää lasten ja nuorten snorkkelisukellustoimintaa. Se kehittää lapsille, nuorille ja perheille suunnattua sukelluskoulutusta sekä koulutusmateriaalia niin kouluttajille kuin oppilaille. Se järjestää myös yhteistyössä jäsenseurojen kanssa leikkimielisiä kilpailutapahtumia (norpparalleja) ja leirejä.

Nuorisovaliokunta kouluttaa norppaohjaajia, kuuttiohjaajia ja snorkkelisukelluskouluttajia. Valiokunta voi myös tarvittaessa järjestää kurseja, jotka ovat kouluttajakurssien pääsyvaatimuksina (kuten turvallisuuskurssi).

Norppaohjaajakurssien nuorimmat osallistujat ovat 14–15-vuotiaita, muille kursseille

alikärajä on 18 vuotta. Tämä asettaa kursseille tiettyjä turvallisuusseikkoja, kuten alikäisten ohjaajien huoltajien yhteystietojen kerääminen kurssin alussa.

Osallistujat ohjaajakursseille voivat muutenkin olla taidoilta hyvin epätasaisia, alkaen pitkään harrastaneista norpista, joilla on erinomaiset sukellustaidot, päättyen aikuisiin, jotka haluavat aloittaa seurassaan norppatoimintaa ja joilla on hyvin vähän kokemusta sukeltamisesta. Tästä syystä kurssien allasharjoituksissa tulee olla riittävästi kouluttajia valvomassa suorituksia sekä ensiapuvälineet helposti saatavilla. Nuorten osallistujien osalta tulee myös taata riittävä lepo, jotta väsymyksestä johtuvaa huolimattomuutta tai loukkaantumisia ei sattuisi kurssilla.

Snorkkelisukelluskouluttajakurssin avovesiharjoitukset tulee suunnitella huolellisesti. Harjoituksissa saatetaan tehdä harjoitteita, joita oppilaat eivät itsekään ole aiemmin tehneet, kuten sukellusvanhimpana toimiminen. Kurssin ajankohdan suhteen tulee varoa hypotermian riskiä oppilailla. Snorklaaminen tehdään märkäpuvuissa, joten myöhäinen syksy kurssin ajankohtana lisää hypotermian riskiä.

Valiokunta käyttää apunaan liittokouluttajia, jotka toimivat kouluttajina ohjaaja- ja kouluttajakursseilla. Liittokouluttajien ensiaputaitoja ylläpidetään säännöllisillä päivityskursseilla.

Valiokunnan toimintaan osallistuu myös 15–18 vuotiaista koottu Nuorten Ryhmä. Valiokunta tukee Nuorten Ryhmää heidän järjestämässään tapahtumissa, mutta edellyttää myös heiltä tapahtuman järjestämiseen liittyvien prosessien noudattamista.

Ralli- ja leiritoiminnassa on huomioitava osallistujien erilaiset kokemukset vedestä. Osallistujat voivat olla nuorimmillaan seitsemänvuotiaita ja heillä voi olla heikko uimataito. Vedessä voi tulla vastaan yllättäviä tilanteita ja säikähtämisen kautta tuleva hättääntyminen voi aiheuttaa ikäviä vaaratilanteita tapahtumissa. Ralleista ja leireistä edellytetään järjestävän seuran osalta turvallisuussuunnitelman laatimista. Suunnitelma on käytävä kaikkien tapahtumaan osallistuvien toimitsijoiden kanssa läpi ja selvitettävä ensiapuvastaavien sijainnit, ensiapuvälineet jne. Suunnitelman tulee kattaa niin yöpymistilat kuin muut tapahtumapaikat (uimaranta, allastilat). Yöpymistiloissa noudatetaan

yleisiä ohjeita tilapäisestä majoittautumisesta (ilmoitus pelastusviranomaisille, valvonta, palovaroittimet ym.) Koska leireillä ja ralleissa on paljon alaikäisiä lapsia, jokaista viittä osallistuvaa lasta kohti tulee olla yksi ohjaaja mukana tapahtumassa. Lapsilta edellytetään myös huoltajien allekirjoittama lupa osallistua tapahtumaan sekä heidän yhteystietonsa.

2.3 Uppopallovaliokunta

Uppopallovaliokunta kehittää uppopallon kotimaista ja kansainvälistä kilpailutoimintaa, sekä pyrkii laajentamaan lajin harrastuspiiriä.

Uppopallotoiminnassa vaaratekijänä voi olla esim. märkätiloissa tapahtuvat liukastumiset. Uppopallo on kontaktilaji, jossa voi syntyä ruhjeita, haavoja ja iskuja. Uppopalloon luonteeseen kuuluu myös riskit, joita aiheutuu mahdollisesta hapen puutteesta. Riskejä ovat myös korvan tärykalvon vauriot, sekä niskavamman mahdollisuudet törmäystilanteissa. Tikkejä ja liimattavia haavoja vaativia haavoja syntyy yleensä pään (kasvojen) alueelle ja käsiin. Iskut aiheuttavat niskavammoja, olka- ja kyynärpäävammoja, sormivammoja sekä nilkkavammoja. Myös kylkiluiden murtumat ovat mahdollisia.

2.4 Räpyläuintivaliokunta

Räpyläuintivaliokunta kehittää räpyläuintia ja organisoii lajin kilpailutoimintaa.

Räpyläuinnissa on eri kilpailulajeja ja sukelluslajeissa uimarilla on käytössä paineilmalaitte.

Räpyläuinnissa vaaratekijöinä voivat olla esim. märkätiloissa tapahtuvat liukastumiset, liukastumiset startissa tai räpylöiden aiheuttamat ruhjeet. Räpyläuimarin nopeusero on huomattava muihin uimareihin verrattuna, mikä lisää törmäysriskiä. Laitesukelluslajeja harjoiteltaessa on erityinen törmäysriski paineilmapullolla, jota pidetään uimarin käsissä eteen ojennettuna. Räpyläuinnin laitesukelluslajeissa on olemassa keuhkorepeämän riski. Kun paineilmalaitteella sukeltaessa tehdään volttikäänös, nousee pintaan ja

puristaudutaan kerälle, keuhkorepeämän riski kasvaa. Hengenpidätyslajeissa hapenpuutteesta johtuva tajunnanmenetys on mahdollinen.

2.5 Vapaasukellusvaliokunta

Vapaasukellusvaliokunta kehittää vapaasukellusta ja sen koulutustoimintaa Suomessa ja vapaasukelluksessa kilpaillaan allas- ja syvyyslajeissa.

Vapaasukelluksen riskitekijöitä

Vapaasukelluksen merkittävin riskitekijä on hapenpuutteesta johtuva tajunnanmenetys vedessä. Jos vedessä tajunnan menettänyttä ei pelasteta nopeasti, on seurauksena hukkuminen. Uimahalleissa riski liittyy yli 25 m pitkiin sukelluksiin. Tajunnanmenetyksen todennäköisyys kasvaa suureksi 60–100 m pituussukelluksessa, varsinkin jos kyseessä on lajia vähän harrastanut sukeltaja.

Tajunnanmenetys on mahdollinen myös paikallaan tehtävässä hengenpidätyksessä. Tajunnanmenetyksen riski kasvaa jos hengenpidätys tehdään altaan syvässä pohjassa. Tällöin pintaan tullessa keuhkoissa olevan hapen osapaine putoaa äkkiä ja seurauksena voi olla ns. matalan veden tajuttomuus. Tajunnanmenetyksen riski kasvaa jyrkästi, jos paikallaan tehtävän hengenpidätyksen kesto ylittää noin 4 minuuttia.

Sukeltamista edeltävä ylihengitys eli hyperventilointi lisää yllättävän tajunnanmenetyksen mahdollisuutta sukelluksen lopussa. Vajain tai "tyhjin" keuhkoin tehtävä sukellus lisää sekä tajunnanmenetyksen että keuhkoihin veden pääsemisen riskiä.

Uimahalleissa riskinä on myös liukastuminen märillä lattialla liikuttaessa tai pään lyöminen altaan päähän tai reunaan.

Avovedessä merkittävin riski vapaasukelluksessa on tajunnanmenetys pintaan tultaessa. Se johtuu hapen puutteesta sukelluksen lopussa sekä hapen osapaineen jyrkästä laskusta viimeisen 5–10 metrin matkalla ennen pintaa. Syvyysukelluksessa noin 30 metriin tai syvemmälle voi melko helposti saada keuhkoihin alipainevaurion, jolloin keuhkoihin

joutuva kudokset tai veri heikentää keuhkojen toimintaa tilapäisesti. Vajain keuhkoin sukeltaessa riski alkaa jo 5–10 m syvyydessä. Korvan tärykalvon puhkeaminen veden alla johtaa suuntavaiston hetkelliseen katoamiseen ja hukkumisvaaraan. Lisäksi avovedessä ovat vaarana ohi ajavat veneet, nopeasti huononeva sää erityisesti merellä sekä sukeltajan takertuminen veden alla esim. verkkoihin tai siimoihin.

2.6 Sukelluskalastusvaliokunta

Sukelluskalastusvaliokunta vastaa harrastus- ja kilpailutoiminnan järjestämisestä ja lajin kehittämisestä Suomessa sekä tukee kansainvälisiin kilpailuihin osallistumista.

Sukelluskalastuksessa kalastetaan harppuunalla vapaasukeltaen. Vaaratekijöihin sisältyvät samankaltaiset tekijät kuin vapaasukelluksessa, sekä lisäksi vesistöliikenteen aiheuttamat riskit. Jälkimmäisen riskitekijän takia poiju on pakollinen kilpailuvaruste. Harppuunan käyttöön liittyy aseiden käsittelyn kaltaisia riskejä.

3 SUKELLUSTURVALLISUUS

Sukeltaminen on harrastus, jossa oleskellaan ihmiselle poikkeavassa olosuhteissa. Turvallisuutta ei voi korostaa sukeltamisessa liiaksi. Vuosien saatossa ei ole voitu välttää valitettavista sukellusonnettomuuksista, mutta sukeltaminen on harrastajamäärän kasvaessa muuttunut kuitenkin turvallisemmaksi. Sukeltajaliiton jatkuva koulutus ja turvallisuuden parantamisen toimenpiteet vaikuttavat yleisesti sukellusturvallisuuteen. Turvallisuuden suurimpana tekijänä on pidettävä kuitenkin sukeltajien oma asenne sukeltamiseen.

4 SUKELTAJALIITON TOIMINNAN VAARATEKIJÄT, NIIDEN VAIKUTUKSET JA TOIMENPITEET ONNETTOMUUKSISSA

Tässä kappaleessa on käsitelty Sukeltajaliiton toimintojen riskitekijöitä. Riskitekijöiden tunnistamisen jälkeen on arvioitu riskinhallintakeinoja. Riskejä on hallittavissa useilla erikeinoilla kuten pienentää, hajottaa tai poistaa riski.

4.1 Sukeltajaliiton toimisto

Sukeltajaliiton toimisto sijaitsee SLU-talossa Helsingin Länsi-Pasilassa. SLU-talossa toimii yli 40 järjestöä. Sukeltajaliiton toimisto liittyy osaltaan kiinteistön pelastussuunnitelmaan. Sukeltajaliiton toimistossa noudatetaan yleisiä turvallisuusohjeita sekä muita kiinteistön pelastussuunnitelmassa ilmeneviä turvallisuustekijöitä.

Kuva 1. SLU-talo.

Sukeltajaliiton toimistossa on alkusammutus- ja ensiapuvälineitä onnettomuustilanteita varten. Toimiston henkilökunta on koulutettu käyttämään niitä. Onnettomuustilanteen sattuessa aloitetaan tarvittavat ensitoimenpiteet sekä hälytetään lisäapua hätänumerosta 112. Hälyttämisen jälkeen järjestetään tarvittava opastus pääovelta toimistolle. Tulipalotilanteissa suljetaan ovet ja varoitetaan lisäksi myös viereisiä toimistoja ja huoneita. Tulipalotilanteissa ei käytetä hissejä poistumiseen kerroksesta. Rakennuksesta poistuttaessa varmistetaan, ettei ketään ole jäänyt toimistoon.

4.2 Liiton tapahtumat

Tapahtumilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tilaisuuksia, joissa ei sukellata eikä olla veden kanssa tekemisissä. Tällaisia tilaisuuksia ovat mm. Liiton vuosikokoukset ja muut kokoukset sekä erilaiset teemaseminaarit. Osallistujamäärät ovat 10–250 henkilöä.

Tapahtumia järjestetään auditorioissa, hotelleissa ja muissa erilaisissa yleisötiloissa. Merkittävimmät riskit syntyvät mahdollisesta tulipalotilanteesta

4.3 Koulutustoiminta

Sukeltajaliiton koulutustoiminnalle on ominaista, että pääosa koulutukseen osallistuvista henkilöistä on saanut vähintäänkin peruskoulutuksen sukeltamiseen seuratasolla. Näin ollen veteen tottumattomia on vähän, mutta sellainen henkilö saattaa olla ”piiloutunut” koulutettavaan massaan.

4.3.1 Koulutustoiminnan kuvaus

Sukeltajaliiton järjestämä koulutus on pääsääntöisesti sukelluksen täydennys- ja jatkokoulutusta. Koulutuspaikkoina ovat urheiluopistot tai muut koulutukseen soveltuvat paikat, kuten erilaiset kaivokset ja leirintäalueet.

4.3.2 Koulutustoiminnan riskitekijät

Sukeltajaliiton koulutuksen riskeinä on normaalit sukeltamiseen liittyvät riskitekijät. Erikoiskurssien koulutustoiminnassa on mukana kyseisen sukelluksen tyyppikohtaiset riskit, kuten esimerkiksi luola-, syvä- ja jääanalussukelluksessa.

Yksinä riskitekijöinä ovat koulutuspaikkojen sisäiset riskitekijät ja koulutuspaikkojen turvallisuusjärjestelyjen tiedostaminen.

4.3.3 Koulutustoiminnan riskitekijöiden minimointi

Koulutustoiminnassa noudatetaan tinkimättömästi sukeltamisen turvaohjeita ja muita määräyksiä. Koulutustapahtumassa on mukana tarvittavat ensiapu- ja muut tarvittavat turvallisuusvälineet.

Ennen koulutustapahtumaa on perehdytty koulutuspaikan turvallisuusjärjestelyihin. Nämä koulutuspaikan turvallisuusjärjestelyt esitetään koulutukseen osallistuville henkilöille. Näitä turvallisuusjärjestelyjä ovat:

- Tapahtumapaikan osoite
- Hätätiedon tekeminen,
 - matkapuhelin / huoneen puhelin,
 - mahdollinen ohivalinta soittaessa 112
 - mahdolliset ilmoitukset tapahtumapaikan edustajille
- Toimintaohjeet tulipalon varalta
 - poistuminen
 - kokoontuminen
- Toimintaohjeet sairastumisen / sairaskohtauksen yhteydessä

4.4. Kilpailutoiminta

4.4.1. Kilpailutoiminnan kuvaus

Sukeltajaliiton tehtävänä on valvoa ja kehittää kilpailutoimintaa. Kilpailutoimintaa on sukelluskalastuksessa, uppopallossa, vapaasukelluksessa ja räpyläuinnissa. Kilpailutilanteissa on aina vaarana loukkaantuminen, jotka otetaan huomioon jokaisessa Sukeltajaliiton järjestämässä kilpailuissa. Kilpailuissa noudatetaan lajin sääntöjä ja kilpailuihin varataan riittävä määrä turvallisuuden henkilöitä. Kilpailuista tehdään tarvittavat ilmoitukset viranomaisille.

4.4.2. Kilpailutoiminnan riskitekijät

Kilpailutoiminnassa on aina riskitekijöitä. Kilpailussa on kuitenkin kysymys voittamisesta, jolloin henkilö laittaa ”kaiken peliin”. Eri lajeissa on omat tyyppiriskinsä, mutta tässä suunnitelmassa käsitellään yleisellä tasolla.

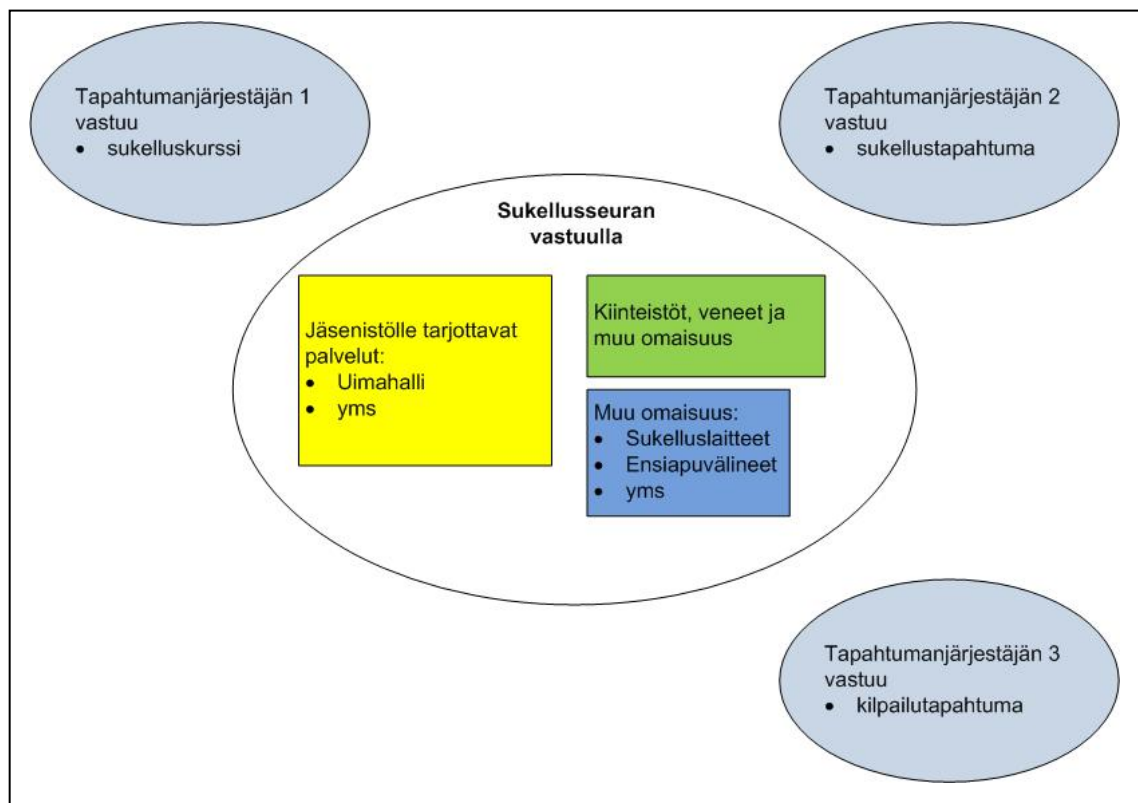
4.4.3. Kilpailutoiminnan riskitekijöiden minimointi

Eri kilpailuihin laaditaan tapahtumakohtainen turvallisuussuunnitelma. Suunnitelmassa on kartoitettu kilpailun riskitekijät ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Lisäksi on laadittu ohjeistus onnettomuuden varalle. Turvallisuussuunnitelman laatimisesta vastaa kilpailunjohtaja.

Kilpailutoiminnassa noudatetaan aina kyseisen lajin sääntöjä ja turvaohjeita. Kilpailutoiminnassa on huomioitu tyyppiriskit ja tehty siihen liittyvät turvallisuustoimenpiteet. Kilpailutoiminnassa on aina paikalla henkilö, joka tuntee kilpailun turvallisuusjärjestelyt ja vastaa samalla yleisestä turvallisuudesta.

5 SUKELLUSSEUROJEN TURVALLISUUSSUUNNITELMAT

Turvallisuussuunnittelu on sukellustoiminnassa erittäin haastavaa, koska toiminnassa on mukana useita henkilöitä, joilla turvallisuusajattelussa ja – kulttuurissa on eroja. Turvallisuus on jokaisen sukeltajan etu ja oikeus, joten etukäteen määritellyt turvallisuuden tavoitteet auttavat jokaista sukeltajaa turvallisuuden edistämiseen. Kuvassa 2 on kuvattu turvallisuussuunnittelun vastuiden jakautumista sukellusseuroissa.

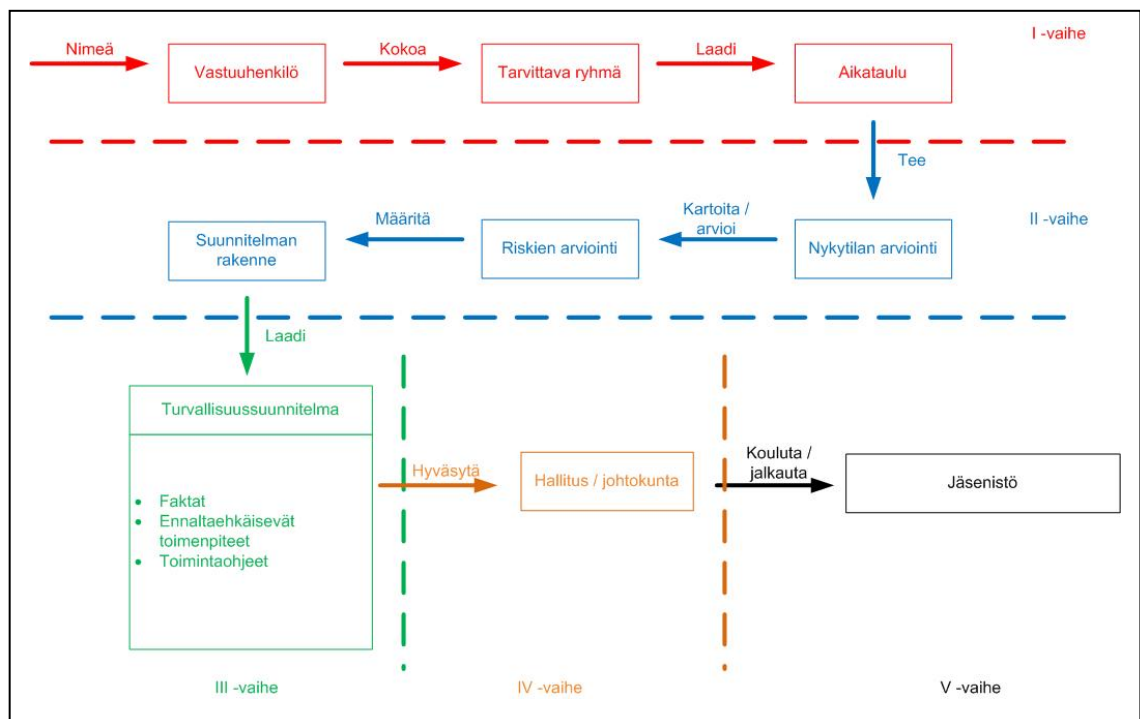
Kuva 2. Turvallisuussuunnittelun vastuiden jakautuminen sukellusseuroissa.

Sukellusseurat kuuluvat samojen perusteiden mukaan turvallisuussuunnitelman laatimisvelvoitteen piiriin kuin Sukeltajaliitto.

5.1 Suunnitteluprosessi

Turvallisuussuunnitelman laatiminen on prosessi, johon sukellusseuran hallituksen tulee sitoutua.. Hallituksen on nimettävä seuran ja suunnitelman laatimiseen vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on selvittää sukellusseuran turvallisuuden senhetkinen tila.. Samalla arvioidaan seuran toimintaan liittyvät riskitekijät, ennaltaehkäisevät keinot, sekä toiminnot mahdollisessa onnettomuustilanteessa. Tavoitteena suunnitelmalla on parantaa sukellusseuran turvallisuutta. Viranomaisten vaatimusten ja lainsäädännön täyttäminen ei ole riittävä lähtökohta suunnittelulle. Suunnittelua on ajateltava kehittymis- ja oppimisprosessina.

Turvallisuussuunnittelu voidaan jakaa viiteen eri vaiheeseen (kuva 3). Ensimmäisessä vaiheessa määritellään vastuullinen henkilö, joka koordinoi suunnittelutyötä. Koordinaattori kokoaa tarvittavan työryhmän sekä määrittelee suunnittelulle aikataulun. Toisessa vaiheessa laaditaan sukellusseuran nykyisen turvallisuustilan arviointi sekä kartoitetaan toiminnan riskitekijät. Turvallisuustilan ja riskien arvioinnin jälkeen voidaan määrittää turvallisuussuunnitelman rakenne sekä tarvittavat muut yhteistyötahot. Seuraavana vaiheena on varsinaisen turvallisuussuunnitelman laatiminen, jonka jälkeen suunnitelma hyväksytään sukellusseuran hallituksessa. Hyväksynnän jälkeen suunnitelma jalkautetaan sukellusseuran käyttöön ja toimitetaan muille tahoille.

Kuva 3. Turvallisuussuunnitelman suunnitteluprosessi.

5.2 Sukellusseurojen nykytilan- ja riskienarviointi

Ennen varsinaista riskien ja vaarojen arviointia on hyvä tarkastella nykyinen sukellusseuran turvallisuustilanne. Turvallisuustilanteella tarkoitetaan sukellusseurassa olevien turvallisuustoimintojen riittävyys sekä asennoituminen turvallisuustekijöihin. Näitä turvallisuustekijöitä verrataan lainsäädännön, erilaisten ohjeiden, kuten turvaohjeiden sekä yleisiin ja hyviin turvallisuuskäytäntöihin. Turvallisuustilanteen arviointiin voidaan käyttää yksinkertaista lomaketta, jossa väittämiin vastataan joko myönteisesti tai kielteisesti. Malli turvallisuustilanteen arviointilomakkeesta on liitteenä.

Toiminnan riskienarviointi on tehtävä ennen varsinaista turvallisuustoimintojen suunnittelua. Voidaksemme suunnitella turvallisuutta parantavia toimenpiteitä ja menetelmiä sekä varautua mahdollisiin onnettomuustilanteisiin, on vaarojen ja riskien oltava tiedossa. Riskienarvioinnissa on tarkasteltava henkilöihin, seuran omaisuuteen ja ympäristöön kohdistuvia riskejä. Näistä henkilöihin kohdistuvia riskejä on pidettävä kaikkein tärkeimpänä. Yksinkertaisemmillaan riskienarviointi on todennäköisyyden ja seurausten arviointia (kuva 4).

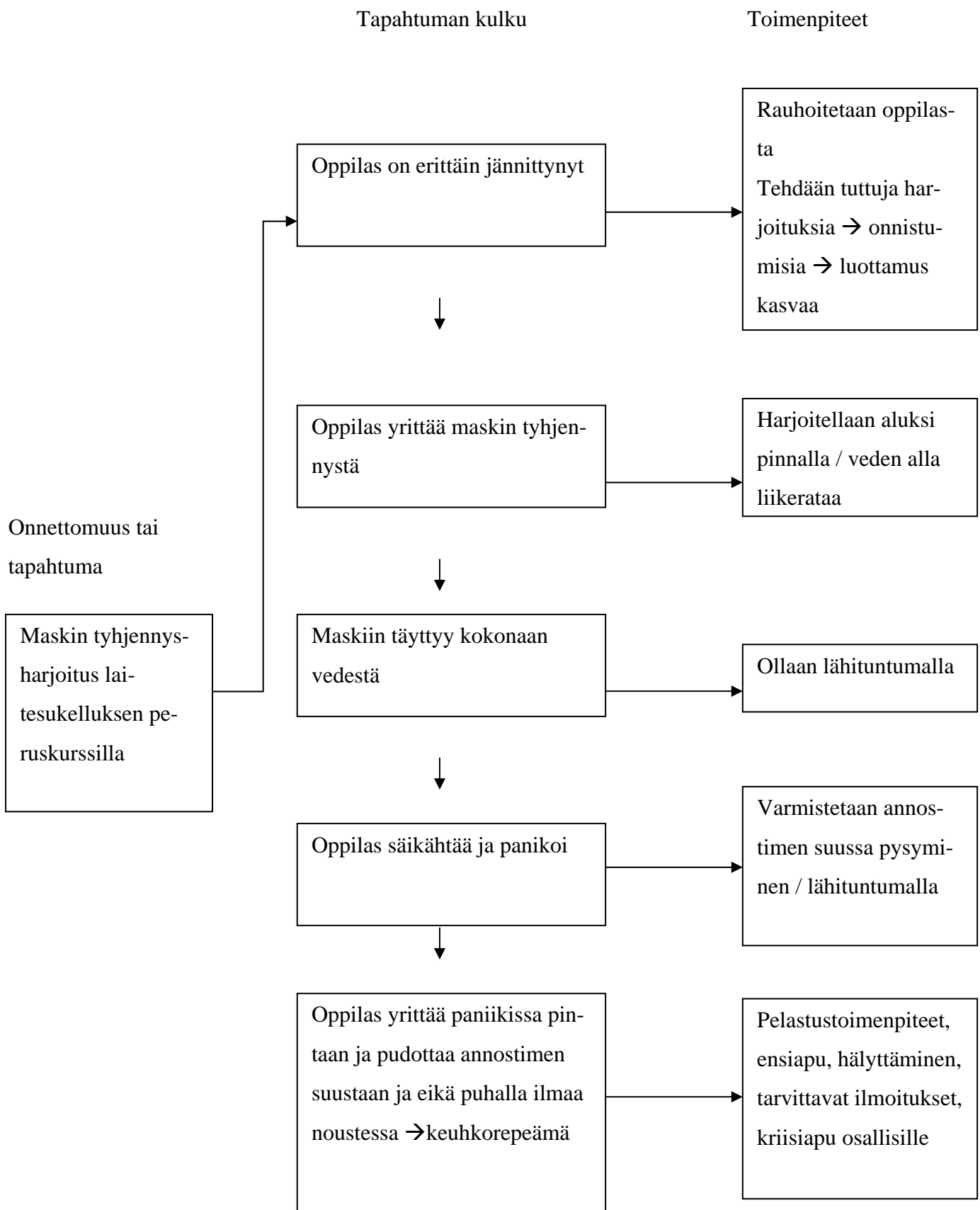
Seuraus Todennäköisyys	1 Lievä (lyhyt aikainen kipu, haitta tai loukkaantuminen, joka aiheuttaa yhden päivän poissaolon töistä)	2 Kohtalainen (merkittävä terveyshaitta tai loukkaantuminen, joka aiheuttaa yli yhden päivän poissaolon töistä)	3 Erittäin vakava (elämää lyhentävä sairaus tai yli 30 päivän poissaolo töistä)
1 Harvoin (tapahtuu yksilölle noin kerran 50 vuodessa)	Erittäin matala	Matala	Keskisuuri
2 Satunnaisesti (tapahtuu yksilölle noin kerran 10 vuodessa)	Matala	Keskisuuri	Korkea
3 Jatkuvasti (tapahtuu yksilölle noin kerran vuodessa tai useammin)	Keskisuuri	Korkea	Sietämätön

Kuva 4. Taulukko riskinsuuruuden arviointiin.

Sukellustapahtumia voidaan arvioida myös tapahtuma-analyysillä. Kuvassa 5 on kuvattu laitesukelluskurssilla tapahtuvan maskin tyhjennysharjoituksen tapahtumia ja mahdollisia toimenpiteitä eri tapahtumien vaiheissa.

Tapahtuman kulku on seuraavanlainen. Oppilas on hyvin jännittyneessä tilassa aloittaessaan maskin tyhjennysharjoitusta. Epävarman pohjaan laskeutumisen jälkeen oppilas katsoo kouluttajan mallisuorituksen, jonka jälkeen aloittaa vapisevin käsin maskin täyttämisen vedellä. Maski hulahtaa täyteen vettä ja oppilas säikähtää. Säikähdyksestä oppilas pudottaa annostimen suustaan, vetää vettä henkeensä ja nousee paniikissa pinnalle. Nousun yhteydessä oppilas ei muista puhaltaa ilmaa keuhkoista ja saa keuhkorepeämän.

Tapahtumat on analyysissä kuvattu prosesseina ja jokaisessa prosessissa on esitetty ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä.

Kuva 5. Tapahtuma-analyysi. Esimerkkinä on maskin tyhjennys-harjoitus.

5.2.1 Seurojen kalusto

Kompressorit

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on ohjeistanut painelaitteiden turvalliseen käyttämiseen. Siihen kuuluvat säännölliset tarkastukset ja huollot sekä tarvittaessa korjaukset. Hengityslaitteiden omistajan on huolehdittava määräaikaistarkastuksista, käytöstä ja kunnossapidosta.

Hengitysilmalaitteet täytetään täyttöpaikoissa. Omistajan on pyydettävä tarkastuslaitosta arvioimaan täyttöpaikka ennen laitteiston käyttöä ja sen jälkeen vähintään kuuden vuoden välein.

Hengitysilma-analyysit on aiheellista tehdä vuosittain. Pienetkin pitoisuudet epäpuhtauksissa tai ylimääräisissä kaasuissa aiheuttavat vakavia seurauksia korkeassa paineessa hengitettynä.

6 LIITTEET

Nykytilan analyysi

Skenaariotaulukko

Hätäilmoitusohje

Toimintaohje tulipalossa

Malli toimintaohjeesta sukellusonnettomuudessa

SUKELLUSSEURAN NYKYTILA-ANALYYSI

Yleinen turvallisuus

	Kyllä	Ei	Otetaan käyttöön
Turvallisuusasiat on perehdytetty uusille sukeltajille tai muille henkilöille	☐	☐	☐
Vaaratekijät on tunnistettu ja arvioitu	☐	☐	☐
Turvallisuusasiat ovat vastuutettu	☐	☐	☐
Henkilösuojaimia on riittävästi	☐	☐	☐
Turvallisuusasioita harjoitellaan	☐	☐	☐
Henkilösuojaimia on riittävästi	☐	☐	☐

Toiminnallinen turvallisuus

	Kyllä	Ei	Otetaan käyttöön
Pelastussuunnitelmat on laadittu sukellustapahtumiin	☐	☐	☐
Seuran omistamat sukelluslaitteet on huollettu säännöllisesti	☐	☐	☐
Seuran paineilmakompressoreiden ilma-analyysit on tehty säännöllisesti	☐	☐	☐
Sukellustoiminta on organisoitua	☐	☐	☐
Ensiapuvälineet ovat aina saatavilla	☐	☐	☐

Toiminta hätätilanteissa

	Kyllä	Ei	Otetaan käyttöön
EA-taitoisia on tapahtumassa paikalla	☐	☐	☐
Vaaratilanteista täytetään tapahtumaraportti Sukeltajaliitolle	☐	☐	☐
Pelastustoiminta on organisoitua	☐	☐	☐

HÄTÄILMOITUKSEN TEKEMINEN

HÄTÄILMOITUS

YLEINEN HÄTÄNUMERO 112

Hätäilmoitus tehdään hätäkeskukseen puhelimella tai matkapuhelimella.

Toimi rauhallisesti, kokoa itsesi. Kun hätäkeskuspäivystäjä vastaa, toimi seuraavasti:

KERRO KUKA OLET

MISTÄ SOITAT

MISSÄ OSOITTEESSA ON TAPAHTUNUT

MITÄ ON TAPAHTUNUT

ONKO IHMISIÄ VAARASSA TAI LOUKKAANTUNUT

ODOTA LISÄKYSYMYKSIÄ

KUUNTELE PÄIVYSTÄJÄN ANTAMIA OHJEITA

ÄLÄ SULJE PUHELINTA ENNEN KUIN SAAT LUVAN

OPASTA AUTTAJAT PAIKALLE

TOIMINTAOHJE TULIPALON SATTUESSA

PELASTA loukkaantuneet ja vaarassa olevat turvaan vaara-alueelta;

VAROITA muita;

ILMOITA

Soita yleiseen hätänumeroon **112**

Kerro kuka olet

Mistä soitat

Mitä tapahtunut, osoite ja kerros

Mikä palaa

Onko ihmisiä vaarassa

Älä katkaise puhelua ilman lupaa

Ilmoita myös muille rakennuksessa oleville ja kohteen turvallisuusjohtajalle

SAMMUTA

Lähimmällä alkusammuttimella

Selvitä ennakolta sammuttimien sijainti

Lähin sammutin soveltuu varmimmin palavan kohteen sammuttamiseen

Suuntaa sammute palavaan kohteeseen, älä liekkeihin

Älä koskaan sammuta rasvapaloa vedellä

RAJOITA

palon leviäminen sulkemalla ovet ja ikkunat

pysäytä ilmastointi

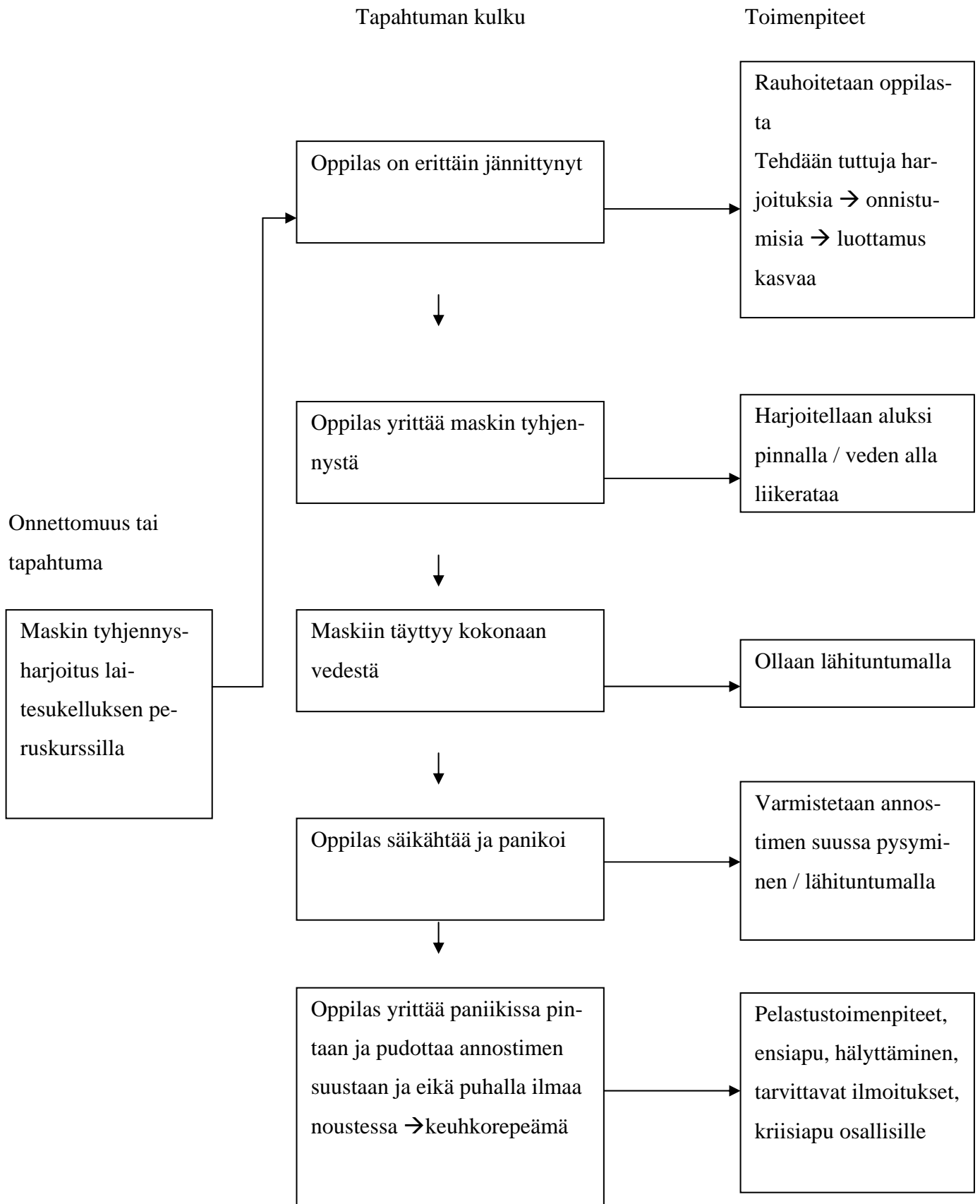
varmistu kaikkien poistumisesta vaara-alueelta

OPASTA tai järjestä opastus palokunnalle

kerro mitä on tapahtunut

avusta heitä tarvittaessa

Huolehdi omasta turvallisuudestasi, älä esitä sankaria. Yksin et ehdi tehdä kaikkea, joten jaa tehtävät muiden kanssa.

TOIMINTAOHJE SUKELLUSVANHIMMALLE SUKELLUSONNETTOMUUDESSA

1. Pysy rauhallisena – toimit johtajana pelastustoiminnassa
2. Tee tilannearvio
3. Organisoï pelastustoimenpiteet
 - a. Kutsu pintaan kaikki veden alla olevat sukeltajat
 - b. Suorita viranomaisten hälyttäminen 112
 - c. huolehdi ensiapuvalmiudesta ja ensiavusta
 - d. määritä tarvittaessa etsijät, etsittävä alue ja etsintämenetelmä
 - e. huolehdi turvasukellusvalmiudesta
4. Järjestä opastus viranomaisille
5. Selvitä viranomaisille tapahtunut ja tehdyt toimenpiteet
6. Tee tarvittavat paperityöt
 - a. sukeltajan tiedot jatkohoitoa varten
 - b. tapahtumaraportti